

¹ Mapa sa nenachádza pri spise.

Na rozdiel od dátumu uvedenom na dokumente vo verbálnej nóte slovenského ministerstva zahraničných vecí je uvedený deň 28. 3. 1939. Pokiaľ ide o jej obsah, jednak sa v nej opakuje stanovisko slovenskej vlády o určení slovensko-maďarskej hranice na juhu a na styku s Podkarpatskou Rusou a jednak sa táto argumentácia rozširuje. Uvádza sa, že „z etnického hľadiska obce susediace na severe a na západe s Užhorodom sú slovenské. Je síce pravda, že najsevernejšia časť susediaca s Podkarpatskou Rusou je obývaná aj Ukrajincami, avšak maďarská vláda nemá žiadne morálne právo pričleniť ju k Maďarsku tým viac, že 18. decembra 1938 takmer celé obyvateľstvo manifestovalo svoju príslušnosť k Slovensku. V záujme mierového riešenia slovenská vláda by sa nebránila proti úprave súčasnej hranice medzi Slovenskom a Maďarskom na bývalej slovensko-karpatoukrajinskej hranici za predpokladu – vzhľadom na to, že ide o odstúpenie významného železničného spojenia medzi Maďarskom a Poľskom – že by získala rovnocennú náhradu na južnej hranici Slovenska. Prirodzene, pri odstúpení tejto často teritória by išlo iba o časť, ktorá je nevyhnutná pre strategické zabezpečenie uvedenej železnice. Z tohto dôvodu nemožno uvažovať o odstúpení územia v požadovanom rozsahu 1 697 km² so 69 838 obyvateľmi, z ktorých je 37 786 Ukrajincov a 26 981 Slovákov, ale žiadny Maďar“. Na záver slovenská vláda žiada nemeckú vládu, aby jej oznámila svoje stanovisko v otázke maďarského územného nároku. – VHA, Trnava, FND, MZV, PO, ÚŠT. Vzťahy Slovensku k Maďarsku (marec 1939 – máj 1940), č. dok. 442962 – 65.

² Pozri dok. č. 198, pozn. č. 7.

³ Dňa 31. 3. 1939 budapešťiansky nemecký vyslanec O. Erdmannsdorff navštívil maďarského ministra zahraničných vecí a na pokyn nemeckej vlády oznámil nasledujúce: „V otázke úpravy maďarsko-slovenskej hranice sa bratislavská vláda obrátila o pomoc k nemeckej vláde. Berlín prostredníctvom svojho generálneho konzula v Bratislave oznámil slovenskej vláde, že podľa názoru nemeckej vlády v danej situácii slovenská vláda sotva uspeje v úsilí o obnovenie celej hraničnej čiary, ako si to praje ohľadne terajšej hranice.“ Na otázku nemeckého vyslanca, či z maďarskej strany možno očakávať určitú kompenzáciu, I. Csáky odpovedal, že „o územnom ústupku nemôže byť reči. Kde maďarský vojak položí svoju nohu, tam ostáva. Sme ochotní perspektívne uvažovať o hospodárskej protislužbe, tým viac, že prichádzajú k nám správy, že napríklad v Bratislave je zle zásobovanie“. – MOL, Küm. 1939, 457 cs, 65/7-1702. Záznam rozhovoru I. Csákyho s nemeckým vyslancom O. Erdmannsdorffom 31. 3. 1939.

V ten istý deň o 12. hodine pokračovalo zasadnutie slovensko-maďarskej vládnej delegácie v Budapešti, na ktorom vedúci slovenskej časti J. Zvrňkovec vyhlásil, že „pri plnom zachovaní právneho postoja, ktorý večera zaujala slovenská delegácia, prijíma maďarský návrh z 28. 3. 1939 za základ a je ochotná na tejto báze rokovať o jednotlivých úsekoch hranice“. Potom vedúci maďarskej delegácie J. Vörmlé vyzval plukovníka R. Andorku a generála R. Viesta, aby začali konkrétne rokovania o stanovení novej hraničnej čiary, ktoré prebiehali v nasledujúcich dňoch. – MOL, Küm. 1939, 457 cs, 65-7-1567. Záznam maďarskej delegácie z rokovania so slovenskou delegáciou v Budapešti 31. 3. 1939.

200

4. apríl 1939, Budapešť.

Protokol slovensko-maďarskej vládnej komisie o stanovení novej východnej hranice medzi Slovenským štátom a územím okupovanej Karpatskej Ukrajiny.

Protocole

La Commission slovaque-hongroise, chargée par les Gouvernements respectifs de fixer la frontière entre la Slovaquie et la Hongrie dans le secteur allant du fleuve Uh jusqu'à la frontière polonaise, s'est constituée à Budapest, le 27 mars 1939, avec la participation des Membres dont la liste se trouve ci-annexée¹.

Après quatre séances, la Commission a accompli sa tâche et a fixé, le 4 avril 1939, la ligne de frontière.

I.

La Commission a tracé la frontière, dans le secteur indiqué ci-dessus, sur des cartes à l'échelle de 1 : 75 000. A chacun des exemplaires originaux du présent Protocole, deux de ces cartes se trouvent annexées, dont l'une d'édition slovaque et l'autre d'édition hongroise. Les cartes ainsi annexées font partie intégrante du présent Protocole².

Les lignes de frontière tracées sur ces cartes sont concordantes et elles ont le caractère d'authenticité.

Au cas où des divergences se révéleraient entre les cartes en question, la description de la frontière ci-après fait foi. Il en est de même pour les divergences éventuelles entre les cartes et le texte de la description.

A cette fin, la Commission décrit la frontière comme suit:

La frontière définitive quitte la ligne fixée au Protocole final du 7 mars 1939³ au point commun des limites cadastrales des communes Bajánháza (Bajany), Lekárd (Lekárt), et Vysoká (Magasrév), et suit les limites cadastrales entre les communes Lekárd et Vysoká, Bező (Bežovce) et Vysoká, Bező et Pavlovce (Pálóc), Bező et Senné (Ungszénna), Sárosmező (Blatná Polianka) et Senné, Sárosmező et Iňačovce (Solymos), Sárosremete (Blatné Remety) et Iňačovce, Sárosremete et Jastrabie (Alsókánya), Sárosremete et Blatné Revištia (Sárosrőcse), Bunkós (Bunkovce) et Blatné Revištia, Bunkós et Vyšné Revištia (Felsőrőcse), Alsó-Halas (Nižná Rybnica) et Vyšné Revištia, Alsó-Halas et Gajdoš (Kisgajdos), Törökruzska (Ruskovce) et Gajdoš, Törökruzska et Úbrež (Ubrezs) Jeszenő (Jesenov) et Úbrež, Jeszenőremete (Vyšné Remety) et Úbrež, Jeszenőremete et Nemecká Poruba (Németvágás), Remetevasgyár (Remetské Hámre) et Nemecká Poruba, Remetevasgyár et Valaškovce (Pásztorhegy), Remetevasgyár et Snina (Szinna), Felső-Halas (Vyšná Rybnica) et Snina, Takcsány (Stakčín) et Snina, Takcsány et Pčoliné (Méhesfalva), Jármos (Jalová) et Pčoliné (Méhesfalva), Cirókaofalu (Starina) et Pčoliné, Szendreske (Ostrožnica) et Pčoliné (Méhesfalva) et Szedreske et Parihuzovce (Juhos), Zellő (Zvala) et Parihuzovce, Zellő et Hostovice (Vendégi), et ceci jusqu'au point ou la limite cadastrale des deux dernières communes rejoint la frontière de la Pologne.

II.

La prise en possession des territoires à la suite de la fixation de la frontière s'effectuera le 7 avril 1939. Les autorités compétentes des deux Pays s'entendront sur les modalités de cette opération.

La Commission attire l'attention des deux Gouvernements sur les problèmes qui pourront surgir à la suite de la prise en possession dont il s'agit et recommande qu'ils soient résolus dans l'esprit du Protocole du 13 mars 1939⁴.

III.

Le Protocole Final du 7 mars 1939 demeure en vigueur et trouvera application pour le secteur y fixé, à l'exception de la partie allant du point commun des limites cadastrales des communes Bajánháza, Lekárd et Vysoká jusqu'au fleuve Uh.

Partout, où dans le dit Protocole Final il y a mention de la Tchéco-Slovaquie, il faut entendre l'Etat Slovaque; de même, au lieu de la Commission de délimitation tchéco-slovaque-hongroise, il faut entendre la Commission de délimitation slovaque-hongroise qui sera instituée en vertu du présent Protocole.

En ce qui concerne le fonctionnement des Commissions locales, le bornage et les autres questions techniques découlant de la fixation de la ligne de frontière ci-dessus décrite, les dispositions du Protocole Final du 7 mars 1939 seront appliquées.

En foi quoi les Délégués soussignés, dûment autorisés à cet effet leurs Gouvernements, on signé le présent Protocole.

Fait à Budapest, en double original, le 4 avril 1939.

Štefan Janšák m. p.
Rudolf Viest m. p.
Andorka Rudolphe m. p.

Protokol

Slovensko-maďarská komisia, splnomocnená príslušnými vládami, aby stanovila štátnu hranicu medzi Slovenskom a Maďarskom na úseku tiahnucom sa od rieky Uh po poľskú hranicu, bola vytvorená v Budapešti 27. marca 1939 z členov, ktorých mená sú uvedené v pripojenom zozname.¹

Komisia na štyroch zasadnutiach splnila svoju úlohu a 4. apríla 1939 stanovila hraničnú čiaru.

I.

Komisia vyznačila hranicu na uvedenom úseku do máp v mierke 1 : 75 000. Ku každému z originálov tohto protokolu sú pripojené dve z týchto máp a to jedna v slovenskom a druhá v maďarskom vydaní. Pripojené mapy tvoria integrálnu súčasť tohto protokolu.²

Hraničné čiary vyznačené na týchto mapách sú vzájomne zhodné a autentické.

Ak by sa objavili nezhody medzi mapami, pravoplatný je popis hranice, ktorý nasleduje. Rovnako to platí v prípade, ak by vznikli nezhody medzi mapami a textom popisu.

Za tým účelom komisia popisuje hranicu ako nasleduje:

Definitívna hranica vychádza z čiar stanovenej v záverečnom protokole zo 7. marca 1939³ v bode, ktorý je spoločný katastrálnym hraniciam obcí Bajany (Bajánháza), Lekárd (Lekárt) a Vysoká (Magasrév) a pokračuje po katastrálnych hraniciach medzi obcami Lekárd (Lekárt) a Vysoká (Magasrév), Bežovce (Bező) a Vysoká (Magasrév) a Pavlovce (Pálóc) a Senné (Ungszénna), Blatná Polianka (Sárosmező) a Senné (Ungszénna), Blatná Polianka (Sárosmező) a Iňačovce (Solymos), Blatné Remety (Sárosremete) a Iňačovce (Solymos), Blatné Remety (Sárosremete) a Jastrabie (Alsókánya), Blatné Remety (Sárosremete) a Blatné Revištia (Sárosrőcse), Bunkovce (Bunkós) a Blatné Revištia (Sárosrőcse), Bunkovce (Bunkós) a Vyšné Revištia (Felsőrőcse), Nižná Rybnica (Alsóhalas) a Vyšné Revištia (Felsőrőcse), Nižná Rybnica (Alsóhalas) a Gajdoš (Kisgajdos), Ruskovce (Törökruzka) a Gajdoš (Kisgajdos), Ruskovce (Törökruzka) a Úbrež (Ubrezs), Jasenov (Jesenő) a Úbrež (Ubrezs), Vyšné Remety (Jeszenőremete) a Úbrež (Ubrezs), Vyšné Remety (Jeszenőremete) a Nemecká Poruba (Németvágás), Remetské Hámre (Remetevasgyár) a Nemecká Poruba (Németvágás), Remetské Hámre (Remetevasgyár) a Valaškovce (Pásztorhegy), Remetské Hámre (Remetevasgyár) a Snina (Szinna), Vyšná Rybnica (Felsőhalas) a Snina (Szinna), Stakčín (Taksány) a Snina (Szinna), Stakčín (Taksány) a Pčoliné (Méhesfalva), Jalová (Jármos) a Pčoliné (Méhesfalva), Starina (Cirókaófalva) a Pčoliné (Méhesfalva), Ostrožnica (Szedreske) a Pčoliné (Méhesfalva), Pčoliné (Méhesfalva) a Parihuzovce (Juhos), Zvala (Zellő) a Parihuzovce (Juhos), Zvala (Zellő) a Hostovice (Vendégi) a tak až po bod, kde katastrálna hranica medzi práve týmito dvoma obcami dosahuje hranicu s Poľskom.

II.

Prevzatie územia v dôsledku stanovenia hranice sa uskutoční 7. apríla 1939. Kompetentné orgány oboch štátov sa dohodnú na spôsobe jeho vykonania. Komisia upozorňuje obidve vlády na problémy, ktoré sa môžu vyskytnúť v dôsledku obsadenia, a odporúča, aby sa riešili v duchu protokolu z 13. marca 1939.⁴

III.

Záverečný protokol zo 7. marca 1939 zostáva v platnosti a bude sa aplikovať na úsek v ňom určený s výnimkou časti tiahnucej sa od spoločného bodu katastrálnych hraníc obcí Bajany, Lekárt a Vysoká po rieku Uh. Všade, kde sa v uvedenom protokole hovorí o Česko-Slovensku, treba rozumieť Slovenský štát a rovnako namiesto česko-slovensko-maďarskej delimitačnej komisie treba rozumieť slovensko-maďarskú delimitačnú komisiu, ktorá bude vytvorená na základe tohto protokolu.

Pokiaľ ide o činnosť miestnych komisií pri stanovovaní hraničnej čiar, pri určovaní hraničných bodov a iných technických otázok, zostávajú v platnosti ustanovenia záverečného protokolu zo 7. marca 1939.

Na dôkaz toho uvedení delegáti, splnomocnení svojimi vládami, podpísali tento protokol.⁵

Vyhotovené v dvoch origináloch v Budapešti 4. apríla 1939.

Štefan Janšák, v. r., Generál Rudolf Viest, v. r., Andorka Rudolphe, v. r.

SNA, MZV, kart. 128, f. 2 595/42, bez č. Odpis, strojopis.

¹ Liste des membres de la commission slovaque-hongroise – zoznam členov slovensko-maďarskej komisie.

De la part du Gouvernement slovaque – zo strany slovenskej vlády: J. Zvrškovec, Š. Janšák, R. Viest, Š. Hašík, I. Milecz, M. Turzák. De la part du Gouvernement hongroise – zo strany maďarskej vlády: J. Vörösi, T. Pataky, A. Bródy, P. Sebestyén, R. Andorka, L. Rakolcái, A. Szegedy-Maszák.

² Mapy sa prí spise nenachádzajú.

³ Pozri dok. č. 169.

⁴ Protokol nepublikujeme.

⁵ Slovenská vláda na svojom zasadnutí 24. 4. 1939 schválila záverečné protokoly slovensko-maďarskej delimitačnej komisie zo 7. 3. a zo 4. 4. 1939. – SNA, ÚRK, kart. 14, f. B. 2.1, č. 262.

201

14. apríl 1939, Bratislava.

Pokyny Prezídia Krajiniského úradu všetkým kompetentným predstaviteľom úradov na Slovensku o stanovení novej hraničnej čiary s Maďarskom na východe štátu.

Dohodou uzavretou v Budapešti dňa 3. apríla 1939¹ medzi slovenskou a maďarskou vládou bola stanovená východná štátna hranica Slovenského štátu takto:

Východná a severovýchodná hranica katastrálneho územia obce Vysoká, časť severnej hranice katastrálneho územia obce Pavlovce nad Uhom, východná hranica katastrálneho územia obcí Senné, Iňačovce, Jastrabie, Blatné Revištia, Vyšné Revištia, Gajdoš, Úbrež, Nemecká Poruba, Valaškovce, Snina, Pčoliné, Parihuzovce a časť severovýchodnej hranice katastrálneho územia obce Hostovice.

Všetky tu vymenované obce zostávajú na území a pod zvrchovanosťou Slovenského štátu a štátnu hranicu tvori čiara vedená po východnej hranici katastrálnych území uvedených obcí. Obce ležiace na východ od tejto čiary pripadnú k Maďarsku.

Južná štátna hranica zostáva nezmenená.

Podľa horeuvedenej dohody pripadli k Maďarsku tieto obce:

Zo sninského okresu:

Berezovec, Ruská Bystrá, Dara, Dúbrava, Ruský Hrabovec, Inovce, Jalová, Klenová, Kolbasov, Kolonica, Uličské Krivé, Ladomírov, Michajlov, Ostrožnica, Veľká Poľana, Ruský Potok, Príslop, Hrabová Roztoka, Kalná Roztoka, Stakčinská Roztoka, Runina, Ruské, Nová Sedlica, Smolník, Stakčín, Starina, Strihovce, Šmigovec, Topoľa, Uľfa, Ulič, Ruská Volová, Zboj a Zvala.

Zo sobraneckého okresu:

Baškovce, Beňatina, Bežovce, Bunkovce, Remetské Hámre, Hlivištia, Horňa, Husák, Choňkovce, Jenkovce, Jasenov, Kolibabovce, Komárovce, Koňuš, Koromľa, Krčava, Kristy, Nižné Nemecké, Vyšné Nemecké, Orechová, Ostrov, Petrovce, Pinkovce, Podhorod', Blatná Polianka, Porostov, Porúbka, Priekopa, Blatné Remety, Vyšné Remety, Ruskovce, Nižná Rybnica, Vyšná Rybnica, Sejkov, Sentuš, Sobrance, Tašoľa, Tibava, Vojnatina a Záhor.